

Mély-ég észlelések 1999-ben

Eltelt egy év, időszerű összefoglalni a történeteket. 1999-ben tíz alkalommal jelent meg mély-ég rovat a Meteorban, minden alkalommal észlelés(ek) bemutatásával-leközlésével. Négy alkalommal mély-ég témájú cikk is színesítette a rovat anyagát. Ezek a cikkek: Planetárisok között (Berkó E.), Dolidze-Dzimselejsvili halmazok (Kernya J. G.-Szabó G.), Távcsovégén a Lokális Halmaz (Szabó G.-Szabó Gy.), ill. Késő őszi böngészés a Taurusban (Papp S.) lehetőséget biztosítanak egyéni, koncepcionális észlelések bemutatására is. Itt szeretném megköszönni a cikkek íróinak-észlelőinek munkáját. Hasonló közreműködésre a későbbiekben is nyitott a rovat az észlelők felé.

További cikkekben — melyek főleg különböző távcsoveket ismertető, beszámoló jellegűek — is olvashattunk mély-ég objektumokról, illetve a Meteor képmellékleteiként is sok objektumról láthattunk főleg CCD-felvételeket.

A rovatban mintegy 53 oldal összterjedelemben 45 objektum került bemutatásra 45 rajz leközlésével, jópár objektumról több észlelő rajzát is közzétéve. Természetesen néhány rajzon több objektum is látható egy időben. További 13 rajz jelent meg a külön cikkek részeként. A leközölt objektumok 220 észlelés felhasználásával kerültek bemutatásra, jópár esetben az archívumban levő régebbi észleléseket is beépítve.

Nézzük meg az 1999-es évet a számok tükrében. Összesen 659 észlelés érkezett a rovatához, ami hasonló nagyságrendű mint az előző években végzett észlelések száma (1997-ben 667, 1998-ban 661). Az észlelők száma kismértékű növekedést mutat. 1999-ben 36 észlelő (1997-ben 29, 1998-ban 33) segítette munkájával a rovatot.

Sajnálatos a fotografikus észlelések visszaesése, az elmúlt évben csak egy érkezett a rovatvezetőhöz. A Meteorban is találkozhattunk további mély-ég felvétellel — vagyis több észlelés készült —, de a rovatban csak azt az észlelést tudom „elkönyvelni”, amelyet részemre el is küldenek.

A beküldött 567 vizuális észlelés — melyből 22 csak szöveges leírás — arról tanúskodik, hogy továbbra is kedvelik amatőrtársaink ezt a „klasszikus” észlelési módszert. A végzett rajzos észlelések színvonala igen magas. Egyre több amatőr készít nagyon igényes (nem csak az okulár mögötti, de a szobai utómunkálatok terén is) kimagasló színvonalú, részletgazdagságú rajzokat. Remélem, hogy ez még nagyon sokáig így is marad, illetve egyre többen kapnak kedvet hasonló stílusú észlelésekre.

Vizuális észlelések terén (mint az már az elmúlt években megszokottá vált) ismét Szabó Gábor volt a legaktívabb. A beküldött rajzok egyharmadát kaptuk tőle. Nemcsak számszerűleg végzett sok észlelést, de a mércét a rajzok kiemelkedő minőségével is magasra tette. Az általa végzett észlelések száma nem jelentkezett a havi észlelőlistákban. Ennek az az oka, hogy észleléseinek zömét utólag, egyszerre juttatta el a rovatvezetőhöz. Ennek ellenére — saját kérésére — észlelései 1999-es észlelésként szerepelnek jelen összesítésben.

Az általa észlelt objektumok között nemcsak diffúz ködök, de nyílthalmazok, gömbthalmazok, galaxisok és planetáris ködök is szerepelnek, külön is említésre érdemesek a nagyszámú, hazánkból nehezen és alacsonyan látszó déli csillagképek objektumai.

Igen sok észlelést kaptunk Kónya Bélától is, aki — mivel a fényesebb, látványosabb galaxisokat a korábbi években már végigészlelte — ez évben zömmel halvány objektumokkal jelentkezett.

Minden észlelő munkáját kiemelném, de 20-nál több észlelést még a következő amatőrök küldtek be: Sánta Gábor, Kernya János Gábor és Kiss Péter.

CCD-észleléseit 6 amatőr juttatta el a rovatához. A végzett észlelések darabszám tekintetében látszólagos visszaesést mutatnak. A rovatvezető 33 észlelése 33 objektumot takar. Ezekről összesen 46 éjszaka alatt 45,4 órányi vezetett felvételt készült. Csak az NGC 2841-et a szupernóvájával 27 alkalommal 13,5 órányi felvétellel követte. Kiemelkedő Kereszty Zsolt tevékenysége, aki szinte minden aktuális szupernóvát figyelemmel kísért, persze egyéb mély-ég objektumokról is készítve CCD-felvételeket.

Bakos Gáspár	6 CCD	Kereszty Zsolt	5+29 CCD
Berente Béla	3	Kernya János Gábor	29
Beretka Imre	1	Kiss Péter	23
Beringer Pál	2 CCD	Kleisa Manfred	2
Berkó Balázs	2	Kocsis Antal	4
Berkó Ernő	5+33 CCD	Kovács Gábor	6
Boleska Gábor	13	Kovács Zsolt	10
Bozsoky János	9	Kuli Zoltán	3
Csuti István	19	Ladányi Tamás	8
Erdei József	11	Nagy Attila	2
Görgei Zoltán	16	Papp Sándor	16
Gulyás Krisztián	2	Rózsa Ferenc	1 fotó
Hamvai Antal	2	Sánta Gábor	43+17 CCD
Horváth László István	4	Szabó Gábor	182
Horváth Tibor	3	Szabó Gyula	6+4 CCD
Ifj. Balogh Zoltán	7	Tóth Zoltán	14
Kárpáti Adám	6	Vityi Nándor	16
Kónya Béla	94	Zágoni Balázs	1

Néhány technikai jellegű kérés az észlelőkhöz. Nagyon előnyös volna, hogyha mindenki a nagyméretű észlelőlapot használná, az egységesség miatt. Kérem, hogy rossz minőségben fénymásolt észlelőlapon ne küldjön be senki észlelést. A rovatvezető kérésre tud küldeni tiszta, szabályos LM-karikával rendelkező észlelőlapo(ka)t. A jövőbeli egységesség miatt célszerű volna a rajzok tájolását is egységesíteni. A LM-karika jobboldalának közepe jelölné ki a nyugati irányt. Persze ezt azért továbbra is fel kellene tüntetni. Az észak–déli irány persze így is változna az észlelésre használt távcső optikai rendszerének megfelelően. Az objektum megnevezése mellett a csillagkép betűjelét is kérem feltüntetni, aki eddig nem tette.

Végül szeretnék köszönetet mondani Papp Sándor barátomnak a rovat és az archívum anyagának átadásakor nyújtott segítségéért, továbbá megköszönöm az észlelőknek a sok és szép észlelést, tanácsot, ötletet, valamint a türelmet, amellyel elviselték a rovatvezető-váltással járó nehézségeket. Kívánok mindenkinek további sikeres észlelést és rengeteg csendes, derült estét, éjszakát.

BERKÓ ERNŐ